

Θεματικές με στόχο

Από τη ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ

Έργο της Τώνιας Νικολαΐδου

Το Εργαστήριο Χαρακτικής των Σιατερλή-Ραντολφίνι είναι υπόθεση σοβαρή για τους χαρακτές και τους εικαστικούς καλλιτέχνες ευρύτερα, από το 1977 που ιδρύθηκε.

Σήμερα, όπως όλα δείχνουν με την εξαιρετική έκθεση της Ιστορίας του Εργαστηρίου, στην Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων, γίνεται υπόθεση τεκμηρίωσης της πορείας της σύγχρονης χαρακτικής, με τα δείγματα δουλειάς των 60 καλλιτεχνών που συμμετέχουν, από τους γλύπτη Θόδωρο, Γιάννη Μπουτέα, Βλάση Κανιάρη έως τους Μιχάλη Αρφαρά, Τώνια Νικολαΐδη, Δήμητρα Σιατερλή, Πίνο Παντολφίνι, Μαρία Γιακά (σας υπενθυμίζω την πρόσφατη παρουσία της στο Βυζαντινό Μουσείο) και από τους ιστορικούς Χατζηκυριάκο-Γκίκα, Γιάννη Τσαρούχη, Κώστα

Γραμματόπουλο έως τον Δημήτρη Κοντό, τον Αλέκο Φασιανό, τον Χρόνη Μπότσογλου. Βλέπετε, το Εργαστήριο δεν ανήκει μόνο στους χαρακτές, αλλά σε κάθε εικαστικό καλλιτέχνη που επιθυμούσε να εμπλακεί με τη χαρακτική, έστω και περιστασιακά.

Η όλη παραγωγή έργου, παραπάνω από έγκυρη, με εκδηλώσεις πληροφόρησης προς το κοινό, συνεργασίες με τον αντίστοιχο διεθνή χώρο αλλά και μύηση κάθε ενδιαφερόμενου σε διάφορες τεχνικές, κυρίως της χαλκογραφίας, με γνωστές ή πειραματικές διαδικασίες. Η άριστη γνώση του ζεύγους Παντολφίνι-Σιατερλή επιτρέπει αυτού του είδους τα ανοίγματα στον ευρύτερο χώρο των εικαστικών, των θεωρητικών αλλά και των ερασιτεχνών που είχαν ενδιαφέρον για το θέμα

χαρακτική, στη σειρά μαθημάτων-σεμιναρίων.

Η πρώτη συνεργασία του Εργαστηρίου Παντολφίνι-Σιατερλή ήταν με τη Βάσω Κατράκη, όταν, το 1977, τυπώνονται και παρουσιάζονται στην έκθεση «Η γυναίκα στην Αντίσταση» εννέα όρθια ξύλα φυλαγμένα από τα χρόνια της Αντίστασης.

Εως σήμερα, η πορεία της δουλειάς και οι συνεργασίες του χώρου με τους καλλιτέχνες είναι διαρκής, όπως αποδεικνύει η ιστορική αυτή έκθεση, η οποία περιέχει πολύτιμο υλικό ευρηματικά παρουσιασμένο (επιμέλεια Νέλλης Κυριαζή).

Εως πριν από λίγα χρόνια, η χαρακτική χρειαζόταν κάθε τόσο να απολογείται για το αν είναι ισότιμη με τη μοναδικότητα της ζωγραφικής, δεδομένων των αριθμημένων αντιτύπων και της σαφώς χαμηλότερης τιμής των έργων της. Σήμερα, έχει απελευθερωθεί από τέτοιου είδους δεσμεύσεις και αν τοποθετούμε την Τώνια Νικολαΐδου (παράδειγμα) στα δείγματα των σημαντικών καλλιτεχνών, δεν χρειάζεται να την ορίσουμε ως χάρακτρα σε μια υπόθεση όπου το μέσον δεν μπορεί να είναι αυτοσκοπός. Φαντάζομαι, ωστόσο, ότι η οικονομική κρίση θα ευκολύνει στις μέρες μας τη διάδοση της χαρακτικής, προχωρώντας παράλληλα στην απενοχοποίηση της χαρακτικής από το όποιο τύπωμα και την όποια αναπαραγωγή.

Η έκθεση έχει στόχο σοβαρό, κατά τη γνώμη μας, στον διπλό της ρόλο, της ιστορικής πληροφόρησης και της σύγχρονης δημιουργίας.

Μια άλλη ξεκάθαρη ενδιαφέρουσα έκθεση περιλαμβάνει δουλειά καλλιτεχνών που δουλεύουν με μέσον το βίντεο, έρχονται από όλο τον κόσμο, αλλά η έκθεσή τους στην Αθήνα παίρνει τον τίτλο της από δύο σημαντικές στάσεις που κάνει: Αθήνα-Μιλάνο.

Ο καλλιτέχνης και καθηγητής της Ακαδημίας Καλών Τεχνών της Brera, Diego Esposito, επιμελητής της έκθεσης, παρουσιάζει ένα πανόραμα έργων σε βίντεο που υπερασπίζεται τη διαφορετικότητα του μέσου με έργα νέων καλλιτεχνών από την Αργεντινή, το Μεξικό, τις

ΗΠΑ, την Ιαπωνία, την Κορέα, τη Βραζιλία και βέβαια την Ευρώπη και που έχει, στις περισσότερες περιπτώσεις, το βλέμμα στον κινηματογράφο.

Εξάλλου η ιδρύτρια του Κέντρου Τέχνης και Τεχνολογίας, Φούλη Λεαντρή, ας μην ξεχνάμε ότι είναι προσανατολισμένη στην τεχνολογία που διαθέτει ένα θεματικό πλαίσιο ανθρωπιστικών επιστημών, ιατρικής, περιβάλλοντος κ.λπ. και ότι το ετήσιο διεθνές φεστιβάλ τέχνης και τεχνολογίας επιλέγει συμμετοχές όπου η αισθητική και οι επιστήμες γίνονται σώμα.

Στην έκθεση, τώρα, υπάρχουν έργα περισσότερο εικαστικά που ενίοτε θίγουν ζητήματα σύγχρονου κοινωνικού προβληματισμού, όπως η αθώα πόλη που μεταβάλλεται σε πετρελαιοπαραγωγό (της Ρωσίδας Elena Nemkova), η αναπαράσταση ενός οργανικού συστήματος (Μάριο Σημήτης), η ανθρώπινη διάθεση και η αντανάκλασή της στο περιβάλλον (του Ιάπωνα Hiroshi Suzuki), οι ιδέες και τα μέσα επικοινωνίας (Θεοφάνης Κωνσταντίνου), αλλά και ζητήματα βίας με εικαστικό και χιουμοριστικό τρόπο δοσμένα (η Ιρανή Colnar Etesan και ο Ισραηλίτης Yael Moshe). Εξαιρετικά επίσης τα έργα του Ευάγγελου Καϊμάκη (εγκατάσταση μιας εικονικής εταιρείας υπηρεσιών), του Μπάμπη Βενετόπουλου (ανάγνωση του ανθρώπινου εγκέφαλου και των ενστίκτων), το πέταγμα των πουλιών από διαδραστικές σχέσεις στο έργο της Ρούλας Αναγνώστου, δηλαδή η προβολή ενός δέντρου γεμάτου πουλιά που αντιδρούν σε σχέση με την κίνηση του θεατή. Να το δούμε λίγο, όπως διαχειρίζεται η καλλιτέχνης τις σημασίες της εικόνας της; Δέντρο - Ζωή - Γνώση. Το βίντεο γυρίστηκε το χειμώνα του 2007 μετά τη μεγάλη πυρκαγιά της Πάρνηθας, με τα πουλιά να συγκεντρώνονται όλα στο μοναδικό δέντρο που απέμεινε. Στην εικόνα, όπως και στην πραγματικότητα, τα πουλιά φεύγουν φοβισμένα όταν πλησιάζει ο άνθρωπος.

Η ψηφιακή τεχνολογία και το βίντεο, σε πολύ καλές στιγμές από καλλιτέχνες που εκφράζονται από ανάγκη, όχι από αδιέξοδο. *